

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1990/3

KARAR NO : 1990/3

ÖZET: Askeri öğrencilik sıfatı kazanmayan adayın, askeri öğrenci olamayacağına ilişkin olarak verilen kararın iptali isteği ile açılan davanın idare mahkemesinde görülmesi gerektiği hak.

K A R A R

Davacı : Mustafa Parlakay- Ağaç-İş Blokları 1. Blok No:13

Batıkent/ANKARA

Karşı taraf : Milli Savunma Bakanlığı-ANKARA

O L A Y : Davacı, Jandarma Astsubay Hazırlama Sınıf Okulu giriş imtihanını kazandığı halde sağlık muayenesinde miyop olduğunun teşhis edilmesi üzerine Gülhane Askeri Tıp Akademisi (GATA) Komutanlığınca asker olamayacağına ilişkin olarak verilen 31/7/1989 gün ve 5784 sayılı işlemin iptali isteği ile 16/8/1989 tarihinde idari yargıya başvurmuştur.

Ankara 6. İdare Mahkemesi; 9/11/1989 gününde, 2477/1457 sayılı ile; dava konusu işlemin askeri bir işe ilişkin olması nedeniyle anlaşmazlığın çözümününün 1602 Sayılı Kanununun değişik 20. maddesi uyarınca Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiştir.

Bunun üzerine davacının 27/12/1989 tarihinde aynı istekle Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açtığı davada Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesi; 24/1/1990 gününde, 35 sayılı kararla, davada kendini görevli görmiyerek 2247 sayılı Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına karar vermiş, dosya Genel Sekreterliğin 26/1/1990 gün ve 1989/1014 sayılı yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Muammer Turan'ın Başkanlığında, Hüseyin Örmeci, Kaya Öztekin, Erol Çırakman, Aysel Pekiner, Adnan Altın ve Osman Şimşek'in katılmaları ile yaptığı, 26/2/1990 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı yerine katılan Savcı Halit Karabulut'un davacının, 211 Sayılı Kanunda tarif edildiği şekilde askeri öğrenci sıfatını kazanmamış olduğu; olayda, Silahlı Kuvvetler Astsubay Hazırlama Okulları Yönetmeliğinde öngörülen şartların bulunmadığı belirtilerek bir davaya Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde bakılabilmesi için, Anayasanın 157. ve 1602 Sayılı Kanununun 20. maddesinde öngörülen, idari işlemin asker kişiyi ilgilendirmesi ve o işlemin askeri hizmete ilişkin bulunması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerektiği, bu nedenle asker kişiyi ilgilendirmeyen davanın genel idari yargının görevine girdiği şeklindeki sözlü ve yazılı düşünceleri alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, jandarma astsubay hazırlama sınıf okulu giriş sınavını kazanan davacının sağlık şartlarının yeterli bulunmaması sebebiyle askeri öğrenci olamayacağına

ilişkin olarak tesis edilen işlemin iptali istemi ile açılmıştır.

Anayasa'nın 157. maddesine: Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin askeri olmayan makamlarca tesis edilmiş olsa bile, asker kişileri ilgilendiren ve askeri hizmete ilişkin idari işlem ve eylemlerden doğan uyuşmazlıkların yargı denetimini yapan ilk ve son derece mahkemesi olduğu, ancak askerlik yükümlülüğünden doğan uyuşmazlıklarda ilgilinin asker kişi olması şartının aranmayacağı belirtilmiş, 20/7/1972 günlü ve 1602 Sayılı Kanunun 25/12/1981 günlü ve 2568 Sayılı Kanunla değişik 20. maddesinde de aynı hükme yer verilmiştir. Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin bir davaya bakabilmesi için dava konusu idari işlemin "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin" bulunması şartlarının birlikte bulunması gerekmektedir.

1602 Sayılı Kanunun değişik 20. maddesinde: Türk Silahlı Kuvvetlerinde görevli bulunan veya hizmetten ayrılmış olan, subay, askeri memur, astsubay, askeri öğrenci, uzman çavuş, uzman jandarma çavuş, erbaş ve erler ile sivil memurlar asker kişi sayılmaktadır.

4/1/1961 gün ve 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 3. maddesinin 4. bendinde: "Askeri öğrenci; subay, askeri memur veya astsubay yetiştirmek üzere muhtelif okul ve üniversitelerde okuyan ve resmi bir kıyafet taşıyan öğrenciler" olarak terif edilmektedir. Milli Savunma Bakanlığınca, 18/9/1973 gün ve 14659 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Silahlı Kuvvetler Astsubay Sınıf Okulları Yönetmeliğinin 9., 10., 11., 12., 13. ve 15. maddelerinde açıklanan, sosyal durum, ahlak, karakter, sağlık, yaş ve öğrenimle ilgili koşullara sahip ve seçme sınavını başarmış olanlardan bir yüklenme senedi alınacağı ve 16. maddesinde de gizli soruşturma ve okul durumu belgesi alınmadan öğrencinin okula kabulünün kesin olmadığı belirtilmektedir. Bu hükümler karşısında, bir kimsenin askeri öğrenci sayılabilmesi için, yukarıda sayılan bütün koşulların olumlu sonuçlanması sonunda okula kabul edilerek kaydının yapılması gerektiği, sadece sınavı kazanmanın yeterli olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla olayda, davayı henüz askeri öğrencilik sıfatını ve "asker kişi" kimliğini kazanmamış olduğundan 1602 Sayılı Kanunun 20. maddesinde bir davaya Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde bakılabilmesi için öngörülen işlemin, "asker kişiyi ilgilendirmesi" ve "askeri hizmete ilişkin" bulunması şartları birlikte gerçekleşmemiştir. Uyuşmazlık, askerlik yükümlülüğünden de doğmamıştır. Bu nedenle davanın çözümü Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin görevine girmemektedir.

.../...

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi 2. Dairesinin 24/1/1990 günlü ve 35 sayılı kararıyla vaki başvurusunun kabulüne, Ankara 6. İdare Mahkemesinin 9/11/1989 günlü ve 2477/1457 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 26/2/1990 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Muammer TÜRKAN

Üye

Hüseyin Örmeci

Üye

Kaya Öztekin

Üye

Erol Çırakman

Üye

Aysel Pekiner

Üye

Osman Şimşek

Üye

Adnan Altın